

Seurantaryhmä on lisäksi tietoinen lähitulevaisuuden ensisijaisista teemoista, joita ovat esim. uusien valtioiden liittyminen unioniin, perussopimusten tarkistus, Euroopan maailmanlaajuisen painoarvon lisääminen (Lissabon, 2000), läheisyysperiaate ja yksinkertaistaminen sekä elintarviketurvallisuus.

Yhtenäismarkkinoiden seurantaryhmä on jo laatinut pohdinta-asiakirjat edellä mainituista aiheista ja monista muistakin merkittävistä aiheista. Niistä saa tarvittaessa lisätietoja.

Bryssel 14. toukokuuta 2003.

8. Liitteet

Ohessa on

- luettelo yhtenäismarkkinoiden seurantaryhmän laatimista lausunnoista (lokakuu 2000 – syyskuu 2002)
- luettelo yhtenäismarkkinoiden seurantaryhmän järjestämistä kuulemistilaisuuksista ja konferensseista (lokakuu 2000 – syyskuu 2002)
- 1.12.2002 julkaistu PRISM-kertomus.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Roger BRIESCH

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus: Neuvoston asetus yhteisön tavaramerkistä annetun asetuksen (EY) N:o 40/94 muuttamisesta”

(KOM(2002) 767 lopullinen – 2002/0308 (CNS))

(2003/C 208/02)

Tammikuun 17. päivänä 2003 neuvosto päätti Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 262 artiklan nojalla pyytää talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellä mainitusta ehdotuksesta.

Asian valmistelusta vastannut ”yhtenäismarkkinat, tuotanto ja kulutus” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 4. huhtikuuta 2003. Esittelijä oli María Candelas Sánchez Miguel.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 14. ja 15. toukokuuta 2003 pitämässään 399. täysistunnossa (toukokuun 14. päivän kokouksessa) yksimielisesti seuraavan lausunnon.

1. Johdanto

1.1. Yhteisön tavaramerkki Euroopan markkinoiden yhtenäisenä suojajärjestelmänä on merkinnyt oikeudellisesti huomattavaa edistymistä kansallisiin tavaramerkkeihin nähden. Edistystä ei ole saavutettu ainoastaan siinä, että tavaroiden ja palveluiden tunnusomaisten merkkien yksinomaista käyttöoikeutta koskeva anomisjärjestelmä on yksinkertaistunut, vaan lisäksi yhteisön tavaramerkin myönteinen vaikutus on ulottunut sekä markkinoihin että kuluttajiin ja käyttäjiin.

1.2. Yhteisön tavaramerkillä on ollut merkittävä vaikutus Euroopan yhtenäismarkkinoiden syntymiseen. Yhteisön tuotteiden ja palveluiden tunnistettavuus on edistänyt tavaroiden vapaata liikkuvuutta. Yhteisön turvallisuussäännösten noudat-

taminen on lisännyt kuluttajien ja käyttäjien luottamusta joihinkin tiettyihin merkkeihin, muttei kuitenkaan aina samoin seurauksin. Komitea on kuitenkin sitä mieltä, että nämä kaksi osa-aluetta, tavaramerkin haltijan yksinomaisen käyttöoikeus sekä tavaroiden ja palveluiden tunnistettavuus, voidaan saavuttaa nimenomaan yhteisön tavaramerkin avulla.

1.3. Komissio ja sisämarkkinoilla toimiva yhdenmukaistamisvirasto ovat seuranneet yhteisön tavaramerkin kehittämistä ja vaikutuksia sitä silmällä pitäen, että korjattavissa olevat tilanteet ja vaikutukset huomioidaan parhaimpien tulosten aikaansaamiseksi. Sitä varten ne ovat toteuttaneet monia jäsenvaltioiden ja asianomaisten organisaatioiden kuulemisia.

1.4. Tämän työn tuloksena on syntynyt asetuksen (EY) N:o 40/94 (1) käsillä oleva muuttaminen, jolla pyritään toisaalta sisämarkkinoilla toimivan yhdenmukaistamisviraston toiminnan kehittämiseen ja toisaalta järjestelmän sopeuttamiseen niihin seurauksiin, joita uusien valtioiden liittyminen toisistaan poikkeavine oikeusjärjestelmineen voi aiheuttaa.

2. Ehdotuksen sisältö

2.1. Ehdotettu muutos koskee pääasiassa menettelytapoja. Sillä pyritään korjaamaan ne havaitut puutteet, jotka rajoittavat asetuksessa (EY) N:o 40/94 mainittujen elinten tehokkuutta, sekä selventämään yhteisön tavaramerkin hakijoita koskevia menettelytapakysymyksiä. Siihen sisältyy kuitenkin myös muita muutoksia, jotka koskevat tämän tunnusmerkin myöntämistä ja suojaamista. Siksi on syytä pitää mielessä, mitkä voivat olla näiden muutosten seuraukset kokonaisuutta ajatellen.

2.2. Ehdotetut menettelytapoihin liittyvät muutokset voidaan jakaa kolmeen ryhmään:

2.2.1. Muutokset, jotka koskevat yhteisön tavaramerkin rekisteröimistä ja kohdistuvat pääasiassa tunnusmerkin yhteisön tavaramerkiksi hyväksymistä tai hyväksymättä jättämistä koskevan prosessin kehittämiseen. Erityisesti on kyse seuraavista seikoista:

- ehdottomat hylkäysperusteet
- suhteelliset hylkäysperusteet
- hakemuksen jättäminen
- ex parte- tai inter partes -päätösten uudelleentarkastelu
- päätöksen kumoaminen
- kulujen jakaminen
- menettelyn jatkaminen
- muuntamista koskeva pyyntö
- vastakanne.

2.2.1.1. On syytä mainita, että menettelytapoja koskevista muutoksista kahdella on rekisteröintiprosessia pidemmälle ulottuva vaikutus:

- vaikutukset yhteisön tavaramerkin haltijan maksukyvyttömyysmenettelyyn, joka sopeutetaan asetuksen (EY) N:o 1346/2000 (2) mukaiseksi

- hakemuksen ja rekisteröinnin jakaminen säätämällä kaksi artiklaa, jotka yksinkertaistavat ja helpottavat yhteisön tavaramerkin jakamista, jotta sitä voidaan käyttää tunnusmerkkinä useammalle kuin yhdelle tavaralle tai palvelulle.

2.2.2. Muutokset, jotka koskevat valituslautakuntia niiden toiminnan parantamiseksi ja etenkin valitusaikojen lyhentämiseksi. Tähän liittyviä toimenpiteitä ovat

- valituslautakuntien jäsenten nimittäminen; sen tekee sisämarkkinoilla toimivan yhdenmukaistamisviraston hallintoneuvosto
- valituslautakuntien puheenjohtajan vastaaminen valitusosaston puheenjohtajan tehtävästä
- mahdollisuus tehdä tietyissä tapauksissa valituksia koskevia päätöksiä yhden jäsenen kokoonpanossa
- laajennetussa kokoonpanossa toimivan lautakunnan päätökset.

2.2.3. Poistetaan sellaiset maksut, jotka eivät tuota sisämarkkinoilla toimivalle yhdenmukaistamisvirastolle todellisia tuloja, mutta jotka kuitenkin raskauttavat menettelyä.

2.3. Muut ehdotetut muutokset koskevat kahta keskeistä aihepiiriä:

2.3.1. Yhteisön tavaramerkin hallinta laajenee kattamaan kolmansien maiden kansalaiset, jotka eivät ole Pariisin yleissopimuksen eivätkä Maailman kauppajärjestön (WTO) sopimuspuolia, edellyttäen, että heidän kotimaansa toimii vastavuoroisesti jäsenvaltioita kohtaan.

2.3.2. Toimenpiteet tutkimusjärjestelmän kumoamiseksi, koska tutkimusvaihe ei tuo yhteisön tavaramerkkijärjestelmään minkäänlaista lisäarvoa.

3. Yleistä

3.1. ETSK suhtautuu myönteisesti asetukseen (EY) N:o 40/94 ehdotettuihin muutoksiin ja katsoo, että niiden tavoitteena on syvempi muutos kuin vain yhteisön tavaramerkin rekisteröimiseen liittyvien hallinnollisten menettelytapojen mukauttaminen EU:n laajentumisen synnyttämien uusien olosuhteiden huomioimiseksi. Tästä syystä ETSK katsoo välttämättömäksi lausua mielipiteensä jäljempänä mainituista aiheista, jotka sen mielestä liittyvät kaikkiin esitettyihin muutoksiin.

(1) EYVL L 349, 31.12.1994.

(2) EYVL L 160, 30.6.2000.

3.2. Tavaramerkkien haltijat

3.2.1. Joustavuuden lisääminen

Komissio ehdottaa joustavuuden lisäämiseksi, että vastavuoroisuuden periaatteesta luovutaan niiden kolmansien maiden tavaramerkkien haltijoiden osalta, jotka haluavat siirtää käyttämäänsä yhteisön tavaramerkkiä. Yleisellä tasolla ehdotus hyödyttää tavaramerkkien haltijoita ja niiden edustajia siten, että se antaa mahdollisuuden vaatia yhteisön tavaramerkin rekisteröinnin aiemmuutta, päätösten kumoamista perustavaa laatua olevien virheiden takia, menettelyä koskevan määräajan pidentämistä tietyissä tapauksissa tai kustannusten selvittämistä.

3.2.2. Mahdollisia ongelmia

Joustavuus ei merkitse sitä, että haltija voi vapaasti valita tunnusmerkin. Ongelma voi syntyä silloin, kun maantieteellisen nimityksen tai merkinnön haltija yrittää sen rekisteröintiä yhteisön tavaramerkiksi. Koska tämä kuuluu 7 artiklan ehdotettiin hylkäysperusteisiin, yrittäjiltä kielletään – usein kansallisin perustein – oikeus nimityksen tai merkinnön käyttöön, kun kyse on todellakin yrittäjän tavaroita ja palveluita muista erottavasta merkistä.

3.3. Asetuksen 8 artiklan 4 kohdassa käytetty ilmaus ”jonka vaikutusalue on laajempi kuin paikallinen” on tulkinnanvarainen, ja sen nojalla on tehty erilaisia oikeudellisia päätöksiä. Ehdotetaan, että uudessa säädöstekstissä määritellään tarkasti, mitä määreellä ”paikallinen” tarkoitetaan kyseisen säännöksen yhteydessä.

3.4. Lailliset edustajat

3.4.1. Komission laatimassa kertomuksessa on tarkasteltu edustusjärjestelmän toimivuutta ja tuotu esiin palveluiden vapaan liikkuvuuden nykyiset esteet. Tämän oikeuden mukaisesti on helpotettava sisämarkkinoilla toimivassa yhdenmukaistamisvirastossa kyseistä toimintaa harjoittavien henkilöiden edustusoikeutta koko sisämarkkina-alueella. Ehdotuksessa kannatetaan sitä mahdollisuutta, että ammattiedustajille myönnetään passi, jonka turvin heillä ei tarvitse olla työpaikkaa siinä jäsenvaltiossa, jossa he ovat toimivaltaisia edustamaan tavaramerkkeihin liittyviä intressejä, vaan että yhdessä jäsenvaltiossa hankittu lupa oikeuttaa heidät toimimaan kaikissa jäsenvaltioissa.

3.4.2. Vaikka edustavuuteen liittyviä muutoksia on yksinkertaistettu, komissio määrää lopullisista ehdoista pannaan asetuksen täytäntöön. Tästä syystä ETSK:n on vaikea lausua

kantaansa kyseisestä ehdotuksesta, koska sillä ei ole tietoa niistä perusteista, joita tullaan vaatimaan edustajien hyväksymiseksi.

3.4.3. Joka tapauksessa ETSK katsoo, että komission tulee tarkastella joissakin jäsenvaltioissa vallitsevia erilaisia käytäntöjä, joita ovat mm. kokeen suorittaminen, viranomaisten myöntämä lupa erityistä hallintaa varten sekä kuuluminen jäsenvaltioiden ylläpitämään luetteloon. On syytä ottaa huomioon, että tällä hetkellä vallitsevat olosuhteet eivät ole yhdenmukaiset, minkä johdosta komission kannanotto on välttämätön.

3.4.3.1. Täytäntöönpanoasetuksessa esitettyjen mahdollisuuksien lisäksi yksi mahdollisuus olisi komission ehdotuksen mukaisesti hyväksyä käytännesäännöt, jotka sallivat edustajien liittyä vapaaehtoiselta pohjalta ilman että se merkitsi lisäkustannuksia tai hallinnollisia velvoitteita. Tämä yksinkertaistaisi yhdenmukaista toimintaa kaikissa jäsenvaltioissa.

3.5. ETSK katsoo, että ehdotetun uudistuksen keskeisin aihe on tutkimusjärjestelmän poistaminen. Perusteena on se, että ”tutkimusvaihe ei tuo yhteisön järjestelmään todellista lisäarvoa vaan aiheuttaa pikemminkin suhteettoman suuria kuluja, menettelyn pitkittymistä ja muita haittoja”.

3.5.1. Jäsenvaltioiden käytäntöjen väliset eroavuudet sekä se, että eräät valtiot (Italia, Ranska ja Saksa) eivät osallistu tutkimusjärjestelmään, voivat olla perusteena järjestelmän kumoamiselle. Sisämarkkinoilla toimiva yhdenmukaistamisvirasto on näin ollen vähäisessä määrin yhteydessä kansallisiin virastoihin, ja koska tutkimuksen sisältöä ei ole yhdenmukaistettu, tulokset eivät ole aina myönteisiä.

3.5.2. Toisaalta tutkimusraportista aiheutuvat kustannukset kaksinkertaistuisivat; yhdenmukaistamisviraston laskelmien mukaan ne kasvaisivat 270 eurosta hakemusta kohti 592 euroon laajentumisen jälkeen.

3.5.3. Edellä mainitusta huolimatta ETSK esittää asiaa tarkasteltuaan kaksi tärkeää seikkaa, jotka komission on huomioitava:

- 1) tutkimusjärjestelmän poistamisesta aiheutuvat vaikutukset pk-yrityksille, joiden tavaramerkkien suojele rajoittuu väiteoikeuteen
- 2) kuluttajiin kohdistuvat vaikutukset sellaisessa mahdollisessa tilanteessa, jossa yhteisön tavaramerkin rinnalla on kansallisia tavaramerkkejä.

3.5.4. ETSK katsoo, että tutkimusjärjestelmän poistamiseksi olisi pitänyt turvautua esitettyä maltillisempaan ratkaisuun. Olisi esimerkiksi voitu harkita tutkimuksen vapaaehtoista toteuttamista, joka perustuisi hakijan pyyntöön ja jonka kustannukset katettaisiin, sillä ETSK katsoo, että pk-yrityksiä syrjitään sellaisiin suuriin yritysryhmiin nähden, jotka voivat käyttää apunaan yksityisiä tutkimuksia.

3.6. Ehdotetun asetuksen 77 a artiklan ilmaus ”jos korjaustoimesta saatava yleinen etu on tärkeämpi kuin se, että virhettä ei korjata” on niin ikään tulkinnanvarainen ja tarpeeton, koska asia on ilmeinen. Siksi ilmaus ehdotetaan poistettavaksi.

3.7. Asetuksen 127 artiklan 2 kohdassa, 129 artiklan 2 kohdassa ja 130 artiklan 2 kohdassa mainitun ilmauksen ”vain yhden jäsenen kokoonpanossa” yhteydessä on aina täsmennettävä, että jäsenen ”on oltava oikeusoppinut”. Ei ole itse asiassa mielekästä vaatia sinänsä perustellusti, että useamman jäsenen muodostamassa elimessä ”vähintään yhden näistä jäsenistä on oltava oikeusoppinut”, jos samaa vaatimusta ei esitetä etenkään valituslautakuntien osalta niiden tehdessä päätöksiä ”vain yhden jäsenen kokoonpanossa” (130 artiklan 2 kohta).

3.8. Yhteisön tavaramerkistä annetun asetuksen uudistuksessa ei ole huomioitu asetuksen suhdetta kansainvälisiin sopimuksiin ja niistä erityisesti Madridin sopimukseen, jonka

ansiosta EU olisi oikeudellisesti yhdenvertainen muiden allekirjoittaneiden valtioiden kanssa. Neuvosto on tähän päivään asti estänyt yhteisön sopimukseen liittymisen, jota ehdotettiin vuonna 1996. Tämän seurauksena yhteisön tavaramerkillä ei ole kansainvälistä suojaa kilpailijoihin nähden, mikä heikentää yhteisön asemaa kansainvälisillä markkinoilla. Jos liittymiseen kuitenkin päädyttäisiin, asetusta olisi tällöin jälleen korjattava.

3.9. Yhteisön tavaramerkillä on edessään kaksi merkittävää haastetta, joista yksi on sisämarkkinoiden laajentuminen käsittämään 25 jäsenvaltiota, minkä johdosta sisämarkkinoilla toimivalle yhdenmukaistamisvirastolle osoitettuja sekä aineellisia että henkilöstöresursseja tulisi kasvattaa. Toiseksi, vaikka kaikkeen yhteisön laajuiseen rekisteröintiin sovellettava uusi tekniikka helpottaa rekistereihin tallennettujen tietojen hyväksikäyttöä, on käytettävä suojajärjestelmiä rekistereiden sisältöä koskevan oikeusvarmuuden takaamiseksi.

4. Lopuksi on syytä toistaa, että uudistusehdotuksessa tavoitellun joustavuuden ei tule johtaa oikeusvarmuuden vähentymiseen, sillä se turvaa yhteisön tavaramerkin etenkin pk-yrityksille. Tästä syystä ETSK katsoo, että 39 artiklan poistamista ei tule perustella ainoastaan taloudellisilla syillä. Yhteisön tavaramerkillä on myös lisäarvoa: se on osoitus tuotantojärjestelmän yhdenmukaisuudesta yhteisön asetusten ja säännösten kanssa. Nämä asetukset ja säännökset ovat takeena eurooppalaisille kuluttajille tavaroiden ja palvelujen laadusta.

Bryssel 14. toukokuuta 2003.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Roger BRIESCH